

Konsolidētais 2022. gada darbības pārskats Kopsavilkums

Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras konsolidētais gada darbības pārskats (CAAR)

Pieņēmusi valde 2023. gada jūnijā

Kopsavilkums

Manuskripts pabeigts 2023. gada jūnijā

Ne Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (EUAA), ne personas, kuras rīkojas EUAA vārdā, nav atbildīgas par šajā publikācijā iekļautās informācijas iespējamo izmantošanu.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023. gads

PDF

ISBN 978-92-9403-348-2

doi: 10.2847/68699

BZ-05-23-200-LV-N

© Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (EUAA), 2023. gads

Vāka fotogrāfija/ilustrācija: EUAA 2023

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta. Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citu materiālu, uz ko neattiecas EUAA autortiesības, jāsaņem atļauja tieši no autortiesību īpašniekiem.

Satura rādītājs

I.	Politikas sasniegumi.....	4
	Gads īsumā.....	4
	Galvenie rezultāti.....	5
II.	Budžeta un finanšu pārvaldība	8
III.	Cilvēkresursi, iekšējā kontrole un novērtējumi	9

I. Politikas sasniegumi

Gads īsumā

Pārskata gads iezīmējās ar neprovocētu Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā 24. februārī, kas izraisīja lielāko humanitāro krīzi Eiropā kopš Otrā pasaules kara beigām.

Padome 4. martā aktivizēja [Pagaidu aizsardzības direktīvu](#), kas dalībvalstīm ļāva nodrošināt ātru un efektīvu aizsardzību cilvēkiem, kuri bēg no kara Ukrainā, tā vietā, lai piemērotu ilgāku patvēruma procedūru. Šis ārkārtas pasākums tika veikts pirmoreiz vairāk nekā 20 gadu laikā kopš direktīvas pieņemšanas. Tā pamatā bija apsvērumi, ka pārvietoto personu masveida pieplūdums no Ukrainas apdraudētu patvēruma sistēmas efektivitāti un negatīvi ietekmētu personas, kas lūdz aizsardzību.

Padome pilnvaroja Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru (EUAA), kā arī Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (Frontex) un Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Europolu) sniegt operatīvu atbalstu dalībvalstīm, kas lūdz palīdzību situācijas pārvarēšanā, tostarp attiecībā uz pagaidu aizsardzības direktīvas īstenošanu. Saskaņā ar [Eurostat](#) datiem līdz 2022. gada beigām pagaidu aizsardzību saņēma gandrīz četri miljoni personu.

22. jūnijā 18 ES dalībvalstis un Lihtenšteina, Norvēģija, Šveice parakstīja deklarāciju, kurā tika noteikts [brīvprātīgā solidaritātes mehānisma modus operandi](#) veids, lai atbalstītu Vidusjūras reģiona dalībvalstis pirmās ieceļošanas migrācijas spiediena apstākļos. Deklarācija, kurā tika atzīts, ka Krievijas agresijas pret Ukrainu rezultātā ir saasinājušās migrācijas problēmas, iezīmēja būtisku progresu Komisijas [Jaunā pakta par migrāciju un patvērumu ietvaros](#), turklāt tajā pašā dienā Padome pieņēma [sarunu pilnvarojumu par Eurodac un pārbaudes regulām](#).

Kopumā 2022. gadā ES+ valstis¹ saņēma 996 000 patvēruma pieteikumu², un tas ir lielākais skaits kopš 2015.–2016. gada bēgļu krīzes. Pieauga migrācijas spiediens pie ES ārējās robežas, jo īpaši Rietumbalkānu un Vidusjūras centrālās daļas maršrutos.³

[Galvenās izcelsmes valstis](#) joprojām bija Sīrija un Afganistāna, kas kopā veidoja vairāk nekā ceturtdaļu (270 000) no visiem 2022. gadā iesniegtajiem pieteikumiem. Trešā izcelsmes valsts bija Turcija (58 000 pieteikumu), kam sekoja Venecuēla (51 000 pieteikumu) un Kolumbija (43 000 pieteikumu).

2022. gadā nepavadīti nepilngadīgie iesniedza 42 000 patvēruma pieteikumu ES+ valstīs. Tas bija pieaugums par trim piektdaļām salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un lielākais skaits kopš

¹ ES+ valstis ir 27 Eiropas Savienības dalībvalstis, kā arī Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice.

² Pamatojoties uz [Eurostat datiem 2023. gada 13. aprīlī](#). Gada dati par Islandi ir aprēķināti, izmantojot [mēneša datu](#) summu.

³ Saskaņā ar [Frontex 2023. gada 13. janvāra datiem](#).

2016. gada.⁴ Gandrīz pusi pieteikumu iesniedza afgāņi, kuri kopā ar sīriešiem izveidoja vairāk nekā divas trešdaļas no visiem nepavadītu nepilngadīgo iesniegtajiem pieteikumiem ES+ valstīs.

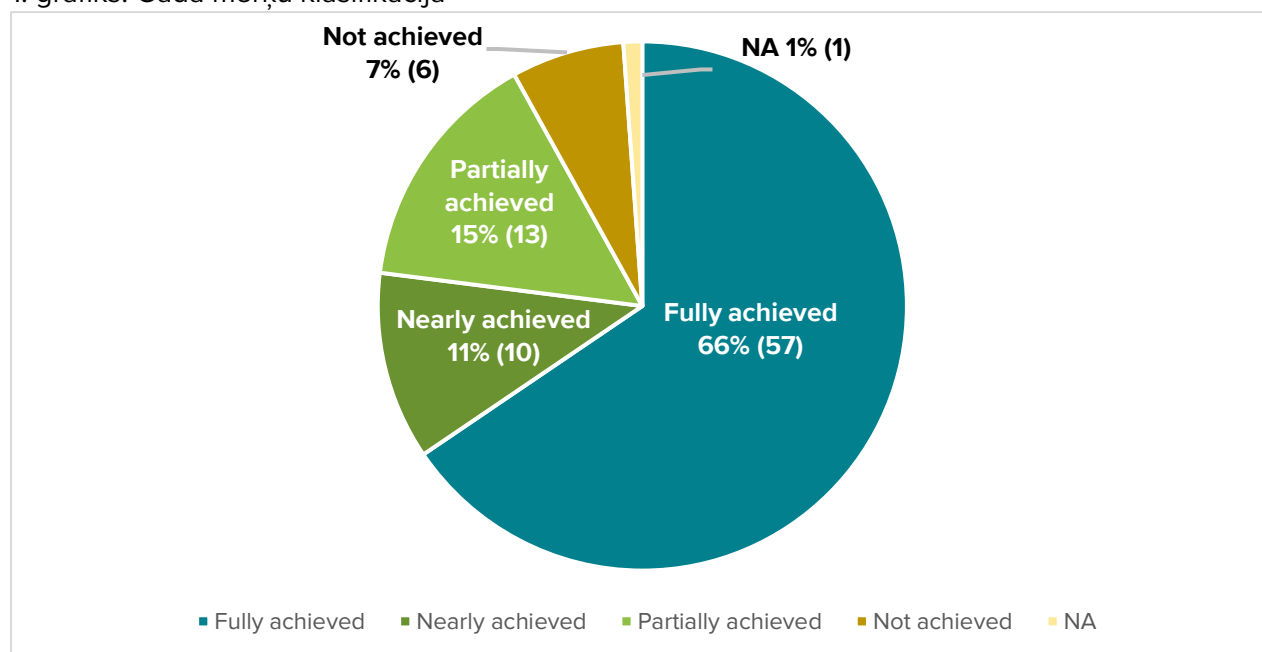
ES+ patvēruma iestādes 2022. gadā pirmajā instancē pieņēma apmēram 646 000 lēmumu, kas ir par piektdaļu vairāk nekā iepriekšējā gadā.⁵ Straujāk auga pieteikumu skaits, un 2022. gada beigās pirmās instances lēmumu gaidīja 636 000 lietu, kas ir lielākais skaits kopš 2017. gada sākuma.⁶ Tāpēc, neraugoties uz lietu skaita samazināšanos otrajā un augstākajās instancēs, 2022. gada beigās gandrīz 899 000 patvēruma pieteikumu gaidīja lēmumu visās instancēs, proti, gandrīz par piektdaļu vairāk nekā pirms gada.⁷

Galvenie rezultāti

Aģentūras gada darba programmā, kas ir sīki izklāstīta [2022.–2024. gada vienotajā programmdokumentā \(VPD\)](#), kuru 2022. gada 13. septembrī pieņēma valde, ir noteikti 87 gada mērķi sešās darbības jomās.

Kā parādīts zemāk esošajā diagrammā, 67 mērķi tika pilnībā vai gandrīz sasniegti. No atlikušajiem 20 mērķiem 13 tika sasniegti daļēji, bet septiņi netika sasniegti darbības ierobežojumu, prioritāšu maiņas dēļ, kas izrietēja no Krievijas uzsāktā agresīvā kara pret Ukrainu, un darba slodzes pieauguma dēļ, kas bija saistīts ar jaunā pilnvarojuma stāšanās spēkā.

1. grafiks. Gada mērķu klasifikācija

* Skaitļi ir noapaļoti līdz nākamajam skaitlim.

⁴ Pamatojoties uz Eurostat datiem 2023. gada 13. aprīlī. Nebija pieejami dati par Islandi.

⁵ Pamatojoties uz Eurostat datiem 2023. gada 13. aprīlī.

⁶ Pamatojoties uz EUAA agrīnās brīdināšanas, reaģēšanas un gatavības sistēmas datiem, kas ir provizoriski.

⁷ Pamatojoties uz Eurostat datiem 2023. gada 13. aprīlī.

Not achieved 7%	Nav sasniegts: 7 %
Partially achieved 15% (13)	Daļēji sasniegts: 15 % (13)
Nearly achieved 11% (10)	Gandrīz sasniegts: 11 % (10)
Fully achieved 66% (57)	Pilnībā sasniegts 66 % (57)
NA 1% (1)	N/A: 1 % (1)

Sīkāka informācija par gada mērķiem, to (ne)sasniegšanas iemesliem un attiecīgo rādītāju statusu ir sniegta pilnajā ziņojumā.

Ņemot vērā ārkārtas situāciju saistībā ar Krievijas militāro agresiju Ukrainā, Aģentūrā notika iekšēja reorganizācija, kas bija nepieciešama, lai īstenotu paplašināto kompetences jomu, kas izrietēja no EUAA regulas stāšanās spēkā. Speciāla pārejas programma koordinēja vairākas no jaunās regulas izrietošās izmaiņas, īstenojot deviņus projektus, kas uzņēmās jaunu uzdevumu un funkciju izveidi.

2022. gadā EUAA palielināja savu operatīvo un tehnisko palīdzību. Lai izvietotu patvēruma atbalsta grupas, tika izveidota rezerve patvēruma atbalstam, kurā līdz decembra beigām tika iekļauti vairāk nekā 300 eksperti no 21 dalībvalsts.

Maijā Aģentūra pirmoreiz savā vēsturē nosūtīja personālu uz valsti, kura nav ES dalībvalsts, proti, Moldovu. Pēc Komisijas pieprasījuma EUAA atbalstīja brīvprātīgas pārcelšanas programmu, kas cilvēkiem, kuri bēg no kara Ukrainā, palīdz pārcelties uz Eiropu un pieteikties pagaidu aizsardzībai. Pārskata gada laikā Aģentūra īstenoja [operatīvos plānus 14 dalībvalstīs](#), tādējādi pēc attiecīgo valsts iestāžu pieprasījuma paplašinot savu darbību vēl sešās ES valstīs⁸.

Aģentūra 2022. gadā atbalstīja apmēram 48 300 starptautiskās aizsardzības reģistrāciju Kiprā, Grieķijā, Itālijā, Maltā un vairāk nekā 49 000 pagaidu aizsardzības reģistrāciju Kiprā, Grieķijā, Itālijā, Maltā un Rumānijā. EUAA turpināja palīdzēt Kiprai, Grieķijai un Maltai pirmās instances statusa noteikšanā, veicot apmēram 19 700 interviju un sagatavojot apmēram 8000 noslēguma piezīmju.

EUAA turpināja paplašināt Eiropas izglītības programmu patvēruma jomā, kā arī nodrošināt apmācību valstu pārvaldes iestādēm un personālam, kas tika izvietots operatīvo plānu ietvaros. Aģentūra reģistrēja gandrīz 9000 mācību kursu dalībnieku, no kuriem 160 bija trešo valstu ierēdņi. Turklāt Aģentūras pasniedzēju apmācības sesijās piedalījās gandrīz 600 dalībnieku.

Tika veicināta praktiska sadarbība patvēruma jautājumos starp ES+ valstīm, īstenojot plašu pasākumu un produktu klāstu EUAA tematisko tīklu ietvaros.

Tika izveidotas gandrīz 3000 lappušu ar izcelsmes valsts informācijas produktiem, un vairāk nekā 1000 individuālu medicīnisko pieprasījumu tika izskatīti un darīti pieejami tiešsaistē ierobežotajā izcelsmes valsts medicīniskās informācijas tīmekļa portālā. Jauni EUAA valsts norādījumi tika publicēti par Somāliju un atjaunināti par Afganistānu un Irāku. Aģentūra palielināja situācijas

⁸ 2022. gadā Aģentūra sāka darbu Austrijā, Bulgārijā, Čehijā, Nīderlandē, Rumānijā un Slovēnijā, savukārt operatīvā un tehniskā palīdzība jau tika sniegta Beļģijai, Kiprai, Grieķijai, Itālijai, Latvijai, Lietuvai, Maltai, Kiprai un Spānijai.

analīzes sagatavošanu arī saistībā ar Krievijas pretlikumīgo pilna mēroga iebrukumu Ukrainā un jaunu valstu operāciju sākšanu, kā arī turpināja izstrādāt, izplatīt un popularizēt darbības standartus, rādītājus, vadlīnijas un paraugpraksi.

2022. gadā *EUAA* tiesu atbalsta pasākumos par specializētām starptautiskās aizsardzības tēmām piedalījās vēl nepieredzēts skaits 576 tiesu un tribunālu pārstāvju. Visu darbību organizēšanā aktīvu atbalstu sniedza *EUAA* tiesu ekspertu grupa, kas 2022. gadā pieauga par trešdaļu, kopumā sasniedzot 99 biedrus.

EUAA Konsultatīvais forums tika atjaunots 2022. gada jūnijā ar jaunu, no *EUAA* regulas izrietošu noteikumu kopumu. Kad pilsoniskā sabiedrība un citas attiecīgās organizācijas uzaicināja izteikt ieinteresētību, jaunizveidotajā forumā līdz decembra beigām bija iesaistījušies vairāk nekā 100 dalībnieku.

EUAA joprojām spēcīgi iesaistījās KEPS ārējā dimensijā. Pārmitināšanas atbalsta centrā Stambulā tika atbalstītas 2585 personas, organizējot 13 atlases un trīs pirmsizceļošanas misijas no 6 ES+ valstīm. Turklāt 2022. gadā centrs pirmoreiz palīdzēja veikt bēgļu medicīnisku novērtēšanu ES+ valsts (Šveices) vārdā. Turklāt *EUAA* apstiprināja savu spēju veidošanas atbalstu Turcijas prezidentūrai migrācijas pārvaldībā.

Aģentūra palīdzēja Rietumbalkānu valstīm, nodrošinot institucionālo spēju veidošanu, mācības un apmācību darbavietā par patvēruma pamatprocedūrām Albānijā, Bosnijā un Hercegovinā, Kosovā,⁹ Melnkalnē, Ziemeļmaķedonijā un Serbijā. Turpinājās *EUAA* un Ēģiptes ceļveža ieviešana, un tika organizētas atbalsta darbības, iesaistot Nigēru un visas Ziemeļāfrikas valstis, lai izveidotu praktisko speciālistu tīklu.

Aģentūras iekšējās kontroles sistēma atbalstīja reorganizāciju, kas sekoja pēc jaunā pilnvarojuma stāšanās spēkā. *EUAA* uzlaboja savas spējas identificēt, noteikt prioritātes un pārvaldīt riskus, kas izriet no operatīvo darbību, finanšu un cilvēkresursu pieauguma.

Turpinot pozitīvo tendenci no iepriekšējiem gadiem, 2022. gadā Aģentūra vēl vairāk samazināja kavēto maksājumu procentuālo apjomu, kā arī izņēmumu un neatbilstību skaitu un vērtības attiecību pret savu kopējo budžetu. No Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējos gados izteiktajiem 15 nenokārtotajiem apsvērumiem desmit tika slēgti un četri tika iekšēji novērtēti kā pabeigti.

⁹ Šis apzīmējums neattiecas uz nostāju pret statusu un atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijai Nr. 1244 par situāciju Kosovā un Starptautiskās Tiesas konsultatīvajam atzinumam par Kosovas neatkarības pasludināšanu.

II. Budžeta un finanšu pārvaldība

EUAA budžetu 2022. gadam valde sākotnēji pieņēma 2021. gada 25. oktobrī kā daļu no 2022.–2024. gada vienotā programmdokumenta.

Kad 2021. gada 24. novembrī tika pieņemts ES vispārējais budžets 2022. finanšu gadam, 2021. gada 20. decembrī valde pieņēma 2022.–2024. gada vienotā programmdokumenta 1. pārskatījumu, ar kuru Aģentūras budžets tika palielināts par 380 000 EUR, tādējādi sasniedzot 171,78 miljonus EUR.

Pēc tam valde pieņēma divus budžeta grozījumus.

Pirmais grozījums 2022. gada 13. septembrī ietvēra šādus elementus:

- papildu ES subsīdija 12 miljonu EUR apmērā saistību apropriācijās un 6 miljonu EUR apmērā maksājumu apropriācijās, lai apmierinātu augošās vajadzības pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā;
- Dānijas brīvprātīgā ieguldījuma otrā iemaksa sadarbības plāna ar Ēģipti īstenošanai, kas atbilst 94 063 EUR (700 000 DKK);
- ar Komisiju parakstītā iemaksu nolīguma pirmais priekšfinansējums pirmspievienšanās palīdzības instrumenta III fāzes ietvaros 2 968 129 EUR apmērā.

Ar 2022. gada 29. novembra otro grozījumu maksājumu apropriācijas tika samazinātas par 12 miljoniem EUR, jo neparedzēti kavējās dažu darbības plānu īstenošana, ekspertu izvietošana un rēķinu izrakstīšana par mutiskās tulkošanas pakalpojumiem.

Rezultātā galīgā grozītā budžeta kopsumma 2022. gadā bija 168 842 192 EUR.

Ienākumi 2022. gadā

2022. gadā galvenais ienākumu avots bija ES ieguldījums.

2022. gadā ārējos piešķirtos ieņēmumus veidoja ieguldījumi no:

- asociētajām valstīm, proti, Norvēģijas, Šveices un Lihtenšteinas;
- dotācijas nolīgumu un iemaksu nolīguma, kas tika parakstīts ar Komisiju;
- dalībvalstu tiešiem brīvprātīgiem ieguldījumiem EUAA reģionālajā pilotprojektā Ziemeļāfrikā un Nigērā un sadarbības plānā ar Ēģipti.

Kopējā budžeta izpilde (visi finansējuma avoti)

2022. gadā Aģentūra īstenoja 96 % no saistību apropriācijām, tādējādi pārsniedzot savu attiecīgo pārvaldības uzraudzības rādītāja mērķi, kas bija 95 %, un izpildīja 90 % no maksājumu apropriācijām, kas atbilst attiecīgajam mērķim.

III. Cilvēkresursi, iekšējā kontrole un novērtējumi

Cilvēkresursi

EUAA tika piešķirtas 90 īstermiņa (divu gadu) līgumdarbinieku amata vietas, lai atbalstītu arvien augošos operatīvos uzdevumus, kas bija saistīti ar Krievijas agresijas pret Ukrainu ietekmi.

Štatu saraksts, proti, budžeta ietvaros apstiprināto pagaidu amata vietu saraksts pēc pakāpēm un funkciju grupām, saglabājās samērā stabils. Salīdzinājumā ar 2021. gadu Aģentūra saņēma piecas papildu amata vietas, un tā rezultātā apstiprināto pagaidu darbinieku amata vietu kopskaits sasniedza 371. Nodarbinātības līmenis štatu sarakstā gada beigās bija 90 %.

Kopējais gada apgrozījuma rādītājs, proti, to darbinieku (iekļaujot īstermiņa darbības līgumdarbiniekus, projektu finansētos līgumdarbiniekus un norīkotos valstu ekspertus) īpatsvars, kuri 2022. gadā aizgāja no Aģentūras, sasniedza 12 % salīdzinājumā ar 6,6 % 2021. gadā. Aģentūra izmeklēja lielā apgrozījuma cēloņus, ko var izraisīt dažādi faktori, tostarp neilgi līgumi, *EUAA* galvenā biroja ģeogrāfiskā atrašanās vieta vai konkurētspējīgs darba tirgus.

Iekšējā kontrole

Pamatojoties uz COSO¹⁰ 2013. gada iekšējo kontroli — integrēto sistēmu, Aģentūras iekšējās kontroles sistēmu valde pieņēma 2018. gada 21. decembrī. Aģentūra 2022. gadā novērtēja savus 17 iekšējās kontroles principus kā efektīvus (septiņi) vai pilnībā efektīvus (desmit). Tātad visi principi pastāv un darbojas, tomēr joprojām ir mēreni vai nelieli trūkumi, un ir nepieciešami daži uzlabojumi.

Revīzijas

Komisijas iekšējās revīzijas dienests (IRD) 2022. gadā veica vairāku struktūru revīziju par koordināciju starp *HOME* ĢD un ES decentralizētajām aģentūrām un faktu vākšanas misiju *EUAA*.

2022. gadā **Eiropas Revīzijas palāta** savā revīzijas ziņojumā par 2021. finanšu gadu nesniedza jaunus apsvērumus.

¹⁰ Tredveja komisijas atbalsta organizāciju komiteja.

Novērtējumi

EUAA veic iekšējus vai ārējus vidusposma un *ex post* novērtējumus par programmām un darbībām, kas ir saistītas ar ievērojamiem izdevumiem. 2022. gadā tika pabeigti četrpadsmit novērtējumi, un tas ir lielākais skaits pēdējo astoņu gadu laikā.

Pēc katra novērtējuma ziņojuma analīzes Aģentūras vadība vienojas par reaģēšanas plānu, lai īstenotu vērtētāju sniegtos ieteikumus.

2022. gada beigās *EUAA* bija iesaistīta no 18 izvērtējumiem izrietošo ieteikumu īstenošanā.

Publications Office
of the European Union

